

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 106.410 van 7 mei 2002
in de zaak A. 78.886/XII-1399.**

In zake : Johan RENDERS,
die woonplaats kiest bij
advocaten W. VAN BETSBRUGGE en D. VANDERWAEREN,
kantoor houdende te TIENEN,
IVe Lansierslaan 52

tegen :

1. de GEMEENTE BOUTERSEM,
die woonplaats kiest bij
advocaat B. BEELEN,
kantoor houdende te LEUVEN,
Justus Lipsiusstraat 24,
2. het VLAAMSE GEWEST,
dat woonplaats kiest bij
advocaat B. STAELENS,
kantoor houdende te BRUGGE,
Canadesen Hof,
Bevrijdingslaan 4, bus 1.

DE RAAD VAN STATE, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Johan Renders op 24 juni 1998 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van het besluit van 20 maart 1998 van de gemeenteraad van Boutersem waarbij hem de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege wordt opgelegd, evenals van het besluit van 29 mei 1998 van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting tot goedkeuring van dat gemeenteraadsbesluit;

Gelet op het arrest nr. 97.256 van 29 juni 2001 waarbij de debatten worden heropend en het door de auditeur-generaal aan te stellen lid van het auditoraat wordt belast met een aanvullend onderzoek;

Gezien het aanvullend verslag opgesteld door eerste auditeur-afdelingshoofd F. De Buel;

Gelet op de beschikking van 2 oktober 2001 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 11 januari 2002 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 19 februari 2002;

Gehoord het verslag van staatsraad J. Lust;

Gehoord de opmerkingen van advocaat W. Van Betsbrugge, die verschijnt voor verzoeker, van advocaat J. Vanstipelen, die loco advocaat B. Beelen verschijnt voor de eerste verwerende partij, en van advocaat B. Staelens, die verschijnt voor de tweede verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur-afdelingshoofd F. De Buel;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de gemeenteraad van Boutersem verzoeker, politieagent-brigadier, op 20 maart 1998 de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege heeft opgelegd wegens vier tuchtfeiten; dat het derde en het vierde feit luiden “het opzettelijk verstoren van de goede werking van het politiekorps van Boutersem en van de I.P.Z.-werking”, respectievelijk “het totaal gebrek aan erkenning van autoriteit/gezag van de korpschef en van de bestuurlijke overheid in casu de burgemeester”;

Overwegende dat verzoeker in een derde middel de schending van artikel 317 van de nieuwe gemeentewet aanvoert; dat hij met betrekking tot het derde en het vierde feit uiteenzet dat de aanklachten gesteund zijn op een verslag van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten dat zelf het gevolg is van een schrijven van 17 december 1996 van de burgemeester, dat dus de burgemeester de feiten reeds op die datum kende zodat verjaring ervan plaatshad op 17 juni 1997, dat de feiten nooit deel hebben uitgemaakt van een strafrechtelijk onderzoek, dat het

Vast Comité van Toezicht geen strafrechtelijke vervolgingen kan instellen en er bij verjaringen niet naar analogie kan worden geoordeeld;

Overwegende dat de eerste verwerende partij in de memorie van antwoord repliceert dat de feiten een voortdurend karakter hebben en verzoeker het laakbaar gedrag ook nog vertoonde ten tijde van de starten van de tuchtprocedure, dat de burgemeester met zijn schrijven aan het Vast Comité van Toezicht alleen heeft bedoeld de beweerde feiten te laten onderbouwen tot tuchtrechtelijk strafbare feiten, dat immers een tuchtprocedure slechts kan worden begonnen op basis van gegevens waarvoor een concreet en objectief bewijs bestaat, dat de beweringen van de burgemeester pas als tuchtrechtelijk sanctioneerbare feiten konden worden beschouwd nadat het Vast Comité van Toezicht zijn onderzoek ter zake had beëindigd, dat het bovendien het tuchtorgaan is dat kennis dient te nemen van de feiten en dat de bevoegde overheid te dezen de gemeenteraad was en niet de burgemeester;

Overwegende dat de tweede verwerende partij van haar kant in de memorie van antwoord opmerkt dat “de zesmaandenregel niet uitgelegd [mag] worden in die zin dat het voor een Bestuur onmogelijk zou worden om op zorgvuldige wijze een tuchtdossier op te bouwen”, dat een tuchtfeit pas een tuchtfeit wordt nadat door onderzoek is duidelijk geworden dat het bepaalde feit zich binnen een tuchtrechtelijk kader situeert, dat het verslag van het Vast Comité van Toezicht de “brute feiten” in reliëf gebracht heeft, geduid en gekwalificeerd, dat de burgemeester weliswaar een echte klachtenbrief heeft geschreven, maar met de vraag dit te onderzoeken, dat hij daarbij niet als tuchtorgaan is opgetreden maar als “aanklager” en dat hij dan ook consequent niet heeft meegezeten in de gemeenteraad;

Overwegende dat de eerste verwerende partij in de laatste memorie nog doet gelden dat de burgemeester in zijn schrijven aan het Vast Comité van Toezicht “enkel vermoedens, losse bedenkingen, persoonlijke zienswijzen van hem zonder deze evenwel concreet objectief te kunnen staven, als een goed burgervader heeft overgemaakt aan een onafhankelijke derde, namelijk het comité P om deze in alle objectiviteit te onderzoeken”, dat het “niet kan opgaan dat op lichtzinnige wijze een tuchtprocedure zou worden ingesteld”, dat het derde en vierde tuchtfeit “enkel en alleen gebaseerd zijn op het verslag van het comité P”, dat ook het arrest nr. 97.256 dat aanneemt, dat het voortdurend karakter van de feiten

bewezen wordt door de “stalen” glimlach en de commentaar van verzoeker tijdens de hoorzittingen en door een “totaal ongepaste opmerking van de verdediging” met betrekking tot de burgemeester en de korpschef;

Overwegende dat de tweede verwerende partij in de laatste memorie toevoegt dat overduidelijk blijkt dat de burgemeester is uitgegaan van de stelling dat verzoeker zich op een onaanvaardbare wijze opstelde, dat hij in “een effectief geprononceerd schrijven aan het Comité P” zijn onvrede heeft gelucht en zich als een soort aanklager heeft gemanifesteerd, dat de burgemeester eveneens heeft uiteengezet dat hij zelf een aantal moeilijkheden en strubbelingen met verzoeker had, dat hij ook wel beseftte “dat hij niet meer als puur objectief oordelend kon aanzien worden”, dat de twee relevante tuchtfeiten “enkel en alleen maar onderkend worden als dergelijke relevante tuchtfeiten, op grond van het verslag van het Comité zelve” en dat “in redelijkheid kan geoordeeld worden dat de twee laatste tuchtfeiten enkel als tuchtfeiten blijken op grond van het verslag van een objectief orgaan en niet op grond van het per definitie subjectieve aanvoelen van de opponenten van de verzoeker, nl. de commissaris en de burgemeester”;

Overwegende dat luidens artikel 317, eerste lid, van de nieuwe gemeentewet de tuchtoverheid geen tuchtrechtelijke vervolging meer kan instellen na verloop van een termijn van zes maanden na de vaststelling of de kennisname van de strafbare feiten; dat de verjaringstermijn gaat lopen van zodra enig orgaan aan wie de wet de bevoegdheid heeft opgedragen een tuchtstraf op te leggen de strafbare feiten vaststelt of ervan in kennis wordt gesteld;

Overwegende dat de bestreden tuchtstraf wat het derde en vierde tuchtfeit betreft wezenlijk stoelt op en gestaafd wordt door een verslag van 29 juli 1997 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, waaruit uitvoerig geciteerd wordt; dat het verslag, op grond van getuigenissen, toelicht en besluit dat verzoeker wegens twee beslissingen die hem niet zinnen -de benoeming van de korpschef en de beslissing tot overgang van een landelijk politiekorps naar een stedelijk- een persoonlijke oorlog voert tegen de korpschef en de bestuurlijke overheid, meer bepaald de burgemeester, dat de korpswerking hierdoor geschaad wordt en dat ook de I.P.Z.-werking er ernstig onder te lijden heeft;

Overwegende dat het verslag daarmee de bevestiging brengt van wat de burgemeester kennelijk reeds bekend was op 17 december 1996, toen hij het Vast Comité van Toezicht aanschreef met de vraag een onderzoek te openen naar het functioneren en disfunctioneren van verzoeker, teneinde met “een goed gestoffeerd dossier” naar de gemeenteraad te kunnen stappen en een beslissing te treffen over verzoekers verdere toekomst in het politiekorps; dat de burgemeester in zijn brief onder meer toelicht dat verzoeker eiste dat de functie van korpschef voor hem voorbehouden werd, dat toen het college daar niet op inging verzoeker “alle mogelijke middelen [heeft] aangewend om het politiekorps te destabiliseren”, dat hij bijvoorbeeld weigerde mondelinge bevelen van de burgemeester uit te voeren of om samen te werken met de andere politiekorpsen in verband met de I.P.Z.-samenwerking, dat hij zich sinds de bekendmaking van de omschakeling van het politiekorps, van landelijk naar stedelijk, onmogelijk maakte binnen het politiekorps, dat hij in het kader van de I.P.Z.-samenwerking geregeld dwars ligt, zodanig dat sommige politiekorpsen zoals de politie van Bierbeek en de rijkswacht van Boutersem weigeren nog langer met hem samen te werken; dat de burgemeester besluit dat de toestand momenteel onhoudbaar is binnen het korps, dat verzoeker door zijn rebels gedrag elke vorm van samenwerking met de korpsoverste en hemzelf onmogelijk maakt en dat de I.P.Z.-samenwerking in het gedrang komt;

Overwegende dat de brief van de burgemeester met zekerheid uitwijst dat hij reeds op 17 december 1996 een juiste kennis van het derde en vierde tuchtfact had; dat de brief immers precieze beschuldigingen bevat en er klaarblijkelijk uitsluitend toe strekt die beschuldigingen kracht te doen bijzetten door een onderzoek door het Vast Comité van Toezicht; dat het uit dat onderzoek geputte bewijs irrelevant is voor de aanvang van de verjaringstermijn van het artikel 317 van de nieuwe gemeentewet; dat, aangezien de burgemeester één van de wettelijk bevoegde organen is om verzoeker voor de feiten een tuchtstraf op te leggen, de verjaringstermijn in principe op 17 december 1996 begon te lopen;

Overwegende dat de tuchtrechtelijke vervolging voor de feiten, zoals door geen van de partijen betwist wordt, pas op 22 december 1997 werd ingesteld, hetzij buiten de door genoemd artikel voorgeschreven termijn van zes maanden;

Overwegende dat om de tuchtvervolgning toch niet verjaard te achten de tweede verwerende partij tevergeefs betoogt dat de burgemeester bij de kennisneming van de feiten niet als tuchtorgaan is opgetreden maar louter als aanklager, die om deze reden niet aan de beoordeling door de gemeenteraad heeft deelgenomen; dat de enkele omstandigheid dat de burgemeester zich “duidelijk als een soort ‘aanklager’” heeft gemanifesteerd niet meebrengt dat hij niet meer als een tuchtorgaan te beschouwen is; dat, wanneer hij wegens eerdere stellingnamen ertoe verplicht kan zijn zich ervan te onthouden bij het opleggen van de tuchtstraf tussen te komen, dit niet hierdoor komt dat hij tijdelijk zijn hoedanigheid van tuchtorgaan kwijt zou zijn, maar door een beginsel van behoorlijk bestuur;

Overwegende dat de eerste verwerende partij ter staving van de tijdigheid van de tuchtprocedure nog erop wijst dat de betrokken tuchtfeiten “een voortdurend constante handeling uitmaken in hoofde van de heer Renders”, die “ook nog ten tijde van het opstarten van de tuchtprocedure” aanhield; dat het niet volstaat zulks te beweren; dat het moet worden aangetoond aan de hand van feitelijke gegevens waarvoor vervolgd wordt, die nog niet verjaard zijn;

Overwegende dat de eerste verwerende partij ter zake als enige elementen inroept, in de laatste memorie, enerzijds dat verzoeker tijdens het tuchtverhoor “een stalen glimlach” had opgezet waarmee hij leek “te zeggen dat wij ‘de pot op konden’” en de micro had afgezet “om opzettelijk de procedure te bemoeilijken” en anderzijds dat verzoekers advocaat tijdens de hoorzitting in openbare vergadering heeft gezegd “dat de Burgemeester en de korpschef tijdens de opendeur-dag dronken waren”; dat niet blijkt dat verzoeker tevens voor die feiten is vervolgd geworden en dat hij er zich tegen heeft kunnen verdedigen; dat zij alleen al om die reden niet rechtsgeldig in aanmerking kunnen worden genomen;

Overwegende, volledigheidshalve, dat ook met de elementen waaruit de korpschef in zijn tuchtverslag van 11 december 1997 afleidt “dat de Heer Renders niet de minste intentie heeft om zijn ‘persoonlijke oorlogvoering’ naar het bestuur toe te staken”, geen rekening kan worden gehouden; dat het gaat om vier brieven van 18 augustus 1997 waarin verzoekers advocaat hoofdzakelijk verschillende vergoedingen opvraagt; dat, blijkens de oproeping van 17 december 1997 van verzoeker om gehoord te worden, de tuchtoverheid deze brieven alleen betrokken heeft op een tenlastelegging waarvoor beslist werd geen tuchtstraf op te leggen;

Overwegende dat niet blijkt dat de gemeente op 22 december 1997 nog tijdig een tuchtrechtelijke vervolging kon instellen voor het derde en vierde bestraftte feit; dat het middel in die mate gegrond is; dat het, mede gelet op het arrest nr. 97.256 van 29 juni 2001 waarin bij de bespreking van het zesde middel is geoordeeld dat het eerste noch het tweede feit een ontslag van ambtswege kan rechtvaardigen, tot de vernietiging zowel van de bestreden tuchtstraf als van haar goedkeuring dient te leiden,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt het besluit van 20 maart 1998 van de gemeenteraad van Boutersem waarbij Johan Renders de tuchtstraf van het ontslag van ambtswege wordt opgelegd, evenals van het besluit van 29 mei 1998 van de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting tot goedkeuring van dat gemeenteraadsbesluit.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op 347,06 euro, komen ten laste van de verwerende partijen, elk voor de helft.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op zeven mei 2002, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	D. VERBIEST,	kamervoorzitter,
	J. LUST,	staatsraad,
	G. VAN HAEGENDOREN,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

D. VERBIEST.